SPRAVODAJCA OBCE LIPTOVSKÝ PETER

ROČNÍK VIII. DECEMBER 2013 č. 2

Mikuláš prišiel k nám

Svätý Mikuláš prišiel do Liptovského Petra v sobotu 7. decembra v sprievode doznievajúceho orkánu Xaver. Pri stromčeku, ktorý čakal na rozsvietenie, však bolo živo už od skorého popoludnia. Pod improvizovaným prístreškom sa tu podávala teplá kapustnica, alko i nealko punč, starostka Anna Papajová rozdávala kalendáre. Mnohí naši spoluobčania využili túto spoločenskú príležitosť na vzájomné stretnutia, rozhovory s priateľmi, známymi, susedmi, a napriek zime i vetru vytvorili veľmi príjemnú predvianočnú atmosféru. Príchodu Mikuláša sa napokon dočkali rodičia so svojimi ratolesťami i ostatné deti, ktoré si nenechali ujsť túto čarovnú chvíľu. Veď sa na ňu tak dlho tešili. Svätého Mikuláša napokon privítali pesničkami, za čo ich ako každý rok odmenil sladkosťami.

Nech radosť a šťastie vládne u Vás doma,
nech zďaleka obchádza Vás nešťastie a smola.
Nech pohoda vládne za sviatočným stolom,
nech láska prevláda nad nemilým slovom.

Krásne Vianoce 2013 praje všetkým občanom
starostka Anna Papajová,
poslanci obecného zastupiteľstva
a pracovníci OcÚ

Vážení spoluobčania!

A opäť sa rok s rokom schádza a nastáva ten krásny vianočný čas. Čas, kedy sa zastavíme a chceme aby tieto chvíle trvali čo najdlhšie. Čas, kedy sme k sebe milší a láskavejší.

O tom, že Vianoce sú najkrajšie sviatky v roku, nikto z nás nepochybuje. Ich čaro je v tom, že sa všetci stretneme, že máme k sebe bližšie ako inokedy. Že si v spomienkach pripomenieme naše detské časy pri vianočnom stromčeku, či našich blízkych, ktorí už nie sú s nami.

V tento sviatočný čas, napriek dospelosti, v každom z nás drieme kúsok malého dieťaťa, ktoré netrpezlivo čaká na nádherne pripravený štedrovečerný stôl, voňavú kapustnicu, žiarivý stromček a darčeky, ktoré nás pod ním čakajú. Atmosféra týchto dní je neopísateľná, a aj keď sa každý rok opakuje, vždy nás prekvapí.

Vianoce majú v sebe magickú silu, ktorá nás neraz prinúti rozmýšľať nielen o sebe, o vlastných radostiach a vlastnom šťastí, ale aj o tom, čo tu po sebe človek zanechá. Preto aj pri tejto príležitosti vám chcem, vážení spoluobčania, poďakovať za vašu prácu v tomto roku. Za množstvo uskutočnených povinností pre fungovanie domácností, za prácu na vašich pracoviskách, za prácu v prospech našej obce.

V mene celého obecného zastupiteľstva, pracovníkov obecného úradu, ale aj osobne - za seba - želám vám do nastávajúcich krásnych vianočných dní, nech sú naplnené láskou a porozumením. Veľa zdravia a potešenia z najbližších a ľudí blízkych vášmu srdcu. **Anna Papajová, starostka**

Bol to rok plný zmien

V roku 2013 sme sa snažili zalesniť všetky holiny a mladé porasty ochraňovať proti burinám. Zasadili sme viac ako 8 000 sadeníc smreka, borovice, smrekovca a javora. Plánované ťažby sme nesplnili. Pretože všetky okolité subjekty hospodáriace v lesoch majú limity preťažené, rozhodli sme sa ušetriť si les na horšie časy, keď bude vhodného piliarskeho dreva nedostatok.

Veľkú zmenu nám priniesol nový zákon o pozemkových spoločenstvách. Časť úloh, ktoré z neho vyplynuli, sme už splnili, niektoré nám však zostali do budúcnosti. Novinkou v ňom sú právomoci SPF, ktorý spravuje podiely neznámych vlastníkov, možnosti prevodu, prípadne vyčlenenia zo spoločného vlastníctva, ktoré nekopírujú pôvodné úmysly urbárskych zákonov. Bol to však aj rok uzatvárania zmlúv o prenájme poľovných revírov. Na našich pozemkoch budú 15 rokov poľovať združenia Brtkovica L. Porúbka, Belanská Vavrišovo a Baranec L. Ondrej. Okrem vyšších prenájmov sme do zmlúv s poľovníkmi zakotvili aj povinnosť chrániť mladé porasty proti poškodeniu zverou, úpravu lesných ciest, zaistenie požiarnej bezpečnosti. Uvidíme, čo nám prinesie zákon o životnom prostredí. Človeka bolí, keď na jednej strane nemôžete odstrániť chorý strom, a na druhej strane sa v chránených územiach stavajú zjazdovky a na vrchol Chopku sa vozia domiešavače betónu. Aj s takýmito paradoxmi sa snažíme vyrovnať pri práci, ktorej cieľom je zanechať našim potomkom kúsok peknej prírody. Výbor UPS všetkým členom želá pokojné vianočné sviatky a šťastný nový rok. **Milan Krivoš, predseda UPS**

Pomaly pribúdajú chodníky

V letných mesiacoch dokončil obecný úrad na sídlisku opravu chodníkov, pričom likvidáciou nefunkčných trávnikov pred bytovkami sa zvýšil aj počet parkovacích miest. V tomto trende plánuje obec pokračovať aj v budúcom roku. Nový chodník by mal pribudnúť od Stupkov na sídlisko a nový asfaltový povrch dostane aj cesta v starej časti obce, od križovatky po Kultúrny dom. Už počas tejto zimy bude obecný úrad na obidve akcie pripravovať verejné súťaže. Ako sme sa dozvedeli, financovať ich bude z vlastných prostriedkov.

• Ulica na sídlisku po rekonštrukcii.

Privítali sme 12 nových občanov

Uvítanie detí do života a stretnutie s jubilantmi uskutočnil obecný úrad už tradične poslednú októbrovú nedeľu v kultúrnom dome. Nových občanov, ktorí boli zapísaní do Pamätnej knihy bolo tento raz dvanásť.

Obyvateľmi Liptovského Petra sa tohto roku stali: Matej Pajonk, Kristián Kohút, Adam Domaracký, Nina Lizuchová, Michaela Janovčíková, Eliška Susedíková, Jakub Stupka, Eva Žišková, Jakub Jurák, Michal Herich, Dianka Lenková. Aby na svoje rodisko, ktoré je len jedno nikdy nezabudli a úspešné vykročenie do života v Liptovskom Petre im zaželala starostka Anna Papajová. Tá zároveň v druhej časti stretnutia pogratulovala jubilantom, ktorí už spoločnosti niečo odovzdali a teraz sú na zaslúženom odpočinku. Boli medzi nimi sedemdesiatnici - Eva Líškova, Žofia Vongrejová, Vendelín Berník, Libuša Langerová, sedemdesiatpäťroční - Eva Niňajová, Božena Šuňavcová, Ján Mikula, osemdesiatnici - Eva Brezinová, Stanislav Stupka, Anna Bakalárová, Anna Vyšná, osemdesiatpäťroční - Ema Stupková, Darina Cibulová, Božena Hutková, deväťdesiatročná - Zdenka Uličná a deväťdesiatšesťročná Felitas Barlová. Pekný program pre všetkých účastníkov oslavy spojenými silami pripravili deti z petranskej materskej školy, základnej umeleckej školy a základnej školy z Liptovského Hrádku.

• Ľubica Uličná (vpravo) víta nových občanov Lipt. Petra.

• Pri vstupe do Lipt. Petra vyrastá nová hala s garážami.

Garáže pre autá, konečne

Pod brehom pri vstupe do Liptovského Petra vyrastá nová stavba. Ako sme sa dozvedeli na obecnom úrade, bude to autoservis, nad ktorým by v brehu malo vyrásť ešte osem garáží na prenájom. Pre motoristov, ktorí vedia, čo je to musieť si pred zimou rýchlo vymeniť pneumatiky či urobiť drobnú ale nevyhnutnú opravu, je to dobrá správa. Touto stavbou sa nechal inšpirovať aj náš obecný úrad, ktorý nadviazal na podnikateľskú myšlienku a navrhol symetricky na druhej strane prístupovej cesty k futbalovému ihrisku výstavbu ďalších, zatiaľ čo do počtu nekonkretizovaného množstva garáží. Tie ale na rok pribudnú aj na druhej strane obce. Ich výstavba by mala nadviazať na už existujúce garáže za lesníckymi bytovkami. V súčasnosti sa obecný úrad snaží pod nimi majetkoprávne vysporiadať pozemok, ktorý je vo vlastníctve deviatich majiteľov a je predpoklad, že sa jeho kúpa podarí. Nasledovať by mali projekčné práce tak, aby potom mohli záujemci začať so stavbou. Zároveň to je cesta ako v obci odľahčiť parkoviskám a pre citlivejších majiteľov automobilov aj istota, že v zime a v nečase bude ich auto dobre zabezpečené.

Našli sme v matrike

K 1. 7. 2013 bol v Obci Liptovský Peter počet obyvateľov 1 377.

Od 1. 7. 2013 do 30. 11. 2013 sa do obce:

• prisťahovalo 13 obyvateľov, z toho 6 mužov a 7 žien,

• odsťahovalo 18 obyvateľov, z toho 6 mužov a 12 žien,

• narodili sa 2 deti z toho 1 chlapec a 1 dievča,

• zomreli 2 ľudia, z toho 2 muži a 0 žien.

K 30. 11. 2013 bol počet obyvateľov 1 372.

Ako sme prežili polrok

Tekvičková party

Streda 16. októbra sa trochu líšila od iných všedných dní v našej materskej škole. Zvyčajne sú to pani učiteľky, ktoré v škôlke s deťmi tvoria, spievajú, tancujú, či učia sa. V tento deň im však prišli na pomoc pri vykrajovaní a zdobení tekvičiek ich mamičky a súrodenci. To ako sa im to podarilo, môžete posúdiť sami, keď si pozriete fotky z tejto vydarenej akcie. Prezradia vám to aj rozžiarené očká detí a úsmevy na tvárach všetkých zúčastnených.

Úcta k starším

Viac ako symbolické bolo stretnutie našich najmenších s našimi staršími spoluobčanmi. Snažili sa spolu s pani učiteľkami, svojou trochou v podobe básničiek, pesničiek a tančekov, prispieť k slávnostnému odpoludniu v Kultúrnom dome. Dúfame, že sa im to podarilo.

Soľná jaskyňa

Dňa 11. novembra sme si s deťmi urobili výlet do soľnej jaskyne v Liptovskom Mikuláši. Deti mali možnosť nenásilnou a nenápadnou formou inhalovať vlhký slaný vzduch, popri hrách so soľou. Zároveň to bol pre nich aj relaxačný pobyt, pretože strávili 45 minút v kľudnom prostredí pri relaxačnej hudbe. Tento pobyt prospel nielen ich telu, ale aj ich duši. Pobyt v jaskyni, ako aj cestovanie autobusom bol pre nich veľkým zážitkom, takže si túto akciu určite ešte zopakujeme.

Táňa Salvová

Meníme staré za nové

Bezpečnosť, vyšší štandard, ale i úspory elektrickej energie chce obecný úrad zabezpečiť prostredníctvom rekonštrukcie verejného osvetlenia v Liptovskom Petre, ktorá sa začala v septembri tohto roku. Počas nej by malo na území obce dôjsť k výmene 162 lámp a stĺpov, medzi ktorými sú aj mnohé veľmi nevzhľadné. V súčasnosti sú už vymenené všetky železné stĺpy a všetky lampy. Nespornou výhodou nového osvetlenia bude, že na určitých úsekoch sa dá stlmiť, čím by malo dôjsť k úspore až tridsiatich percent energie. Rekonštrukcia verejného osvetlenia sa realizuje v rámci programu Ministerstva hospodárstva SR, ktoré je zastúpené Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou. Dotovaná je z operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast sumou 237 000 eur, za šesťpercentnej spoluúčasti obce. Dokončiť by sa mala v septembri budúceho roku, no je možné, že to bude aj oveľa skôr.

O tretine padlých nič nevieme

V júli budúceho roku si pripomenieme 100 rokov od vypuknutia 1. svetovej vojny. Strašnej, krutej, ničivej, pretože netrpeli len vojaci na frontoch, ale i ľudia v zázemí. Vojna neobišla ani Liptovský Peter. Narukovalo do nej 53 mužov a už v prvom roku ich padlo 15. Bojovali v Rusku, Ukrajine, Haliči, Srbsku, Albánsku, Taliansku. Do konca vojny sa ich nevrátilo 27. Tretina z nich nemá v matrike žiaden zápis, pretože dodnes nik nevie, kde a kedy padli. Hoci sme bojovali na strane porazených, naším víťazstvom bol napokon vznik Československa, ktoré nám pomohlo zachrániť svoju národnú identitu a priviesť nás k samostatnosti. Pri tejto príležitosti chceme poprosiť občanov, ak majú doma nejakú spomienku na praotcov alebo starých otcov, ktorí bojovali v tejto vojne - listy, fotografie či rozprávanie tak, ako si ho pamätáte, podeľte sa o ne s nami a kontaktuje nás na t. č. 0905 348 489. Uverejníme ich v letnom vydaní petranského Spravodaja.

Dočkajú sa ihriska

Obec zareagovala na výzvu Miestnej akčnej skupiny horný Liptov, kde sme uspeli s projektom dlho avízovaného ihriska pre deti do 12 rokov. Nachádzať sa bude za bytovkou č. 464 a do jeho výstavby sa v Lipt. Petre pustíme na budúci rok. Peniaze, ktoré by sme mali na tento účel dostať, okolo 10 000 eur, pôjdu do šmýkačiek, hojdačiek, preliezok, kolotoča a lavičiek, smetných košov. Ihrisko bude spĺňať všetky bezpečnostné predpisy. Navyše bude oplotené, takže dohľad rodičov nad deťmi tu bude ľahší.

Koníček veľký ako štyri kone

• Snímka z hry Sedliacka láska. Zdola Pavol Krivoš, Ivan Debnár, Jozef Stupka, Milan Kantár, Jaroslav Krivoš, Anna Orčíková, Elena Porubänová, Elena Tomčíková, Jan Kohút. Hore so sekerou v ruke dominuje Emil Drugaj.

Tohto roku uplynulo 110 rokov, keď sa vo väčšej izbe v mlyne u Petra Vozárika po prvý raz predstavili petranskí ochotníci. Hra sa volala Civilné manželstvo, napísal ju Pavol Socháň, režíroval Ján Hlavaj a vystúpilo v nej dvadsať divadelníkov. Písal sa rok 1903, bola zima a vonku, za oknami petranských domov, sa pomaly zmrákalo nad Rakúsko-uhorskou monarchiou.

Podrobnosti o tom nájdeme v knihe Dejiny obce Lipovský Peter. Vznik petranského ochotníckeho divadla bol na svoju dobu odvážny čin, lebo divadelné hry sa hrali po slovensky, čo sa vtedajším úradom samozrejme nepáčilo. Jeho prínos však bol veľký, lebo celých 70 rokov kultivovalo petranských hercov, divákov, rozdávalo smiech i slzy, zabávalo i nútilo zamýšľať sa nad zložitosťou života. Boli roky, keď za našim divadlom putovali ľudia nielen z okolitých obcí, ale aj z takého vzdialenejšieho Liptovského Jána. Z jeho ochotníckych dosiek vzišli dokonca aj dvaja profesionáli: Peter Gažo, člen činohry Divadla Jonáša Záborského v Prešove i Štátneho divadla v Košiciach a Vladimír Kostovič, člen činohry Novej scény v Bratislave. Poslednú hru odohrali Petrania na jeho pódiu v roku 1974, keď nastúpila normalizačná, papučová kultúra. Petranskí divadelníci nám po sebe v obci zanechali aj jednu nehnuteľnú pamiatku - Obecný, dnes Kultúrny dom, ktorého stavbu pred rokom 1930 iniciovali, a ktorý nám slúži dodnes.

Nuž, pamätníka začiatkov petranského divadelníctva by sme asi ťažko medzi nami hľadali. Oveľa jednoduchšie bolo nájsť niekoho, kto sa pamätá na jeho koniec. Jedným z nich je Emil Drugaj.

„Ja som skutočne zachytil poslednú vlnu petranského divadelníctva, ktorá sa zdvihla medzi rokmi 1971 až 1974. To v Lipt. Petre už ani kino nebolo a hoci to boli normalizačné roky, vôbec nás to netrápilo. Divadlo vlastne vzniklo vďaka veľmi obetavému Jánovi Juríkovi z Pribyliny, ktorý bol posledným režisérom. Ten ma aj nahovoril, aby som si urobil režisérsky kurz v Okresnom osvetovom stredisku, ktorý viedla Naďa Gilániová. Chvíľu som doň chodil aj s Ivanom Šenšelom mladším. Lenže do toho mi prišlo narukovať na vojenčinu a bolo po všetkom. V poslednej hre Pán minister som už nehral. Po návrate z vojenčiny všetko bolo inak. V Lipt. Petre už nebolo divadlo. Ako mladý chlapec som mal aj trocha iné záujmy, medzi nimi založiť si rodinu. Dodnes si myslím, a som o tom presvedčený, že zánik petranského divadla bol dôsledkom pričlenenia Lipt. Petra k Liptovskému Hrádku. Vtedy sa v Lipt. Petre od základu zmenila atmosféra. Keď som sa vrátil z Ružomberka, kde sme bývali päť rokov, ľudia v dedine ma aj nahovárali robiť divadlo. Vtedy som bol aj za

• Emil Drugaj dnes.

Jánom Juríkom, že mu pomôžem, ale robiť to sám nebudem. Ide o to, že ak to človek chce robiť aspoň na 60-percent dobre, potom to už nie je koníček, ale štyri kone. Toto je možno odpoveď na otázku, prečo v Lipt. Petre, v obci so starou divadelníckou tradíciou, sa divadlo neobnovilo. Jednoducho, čaká sa na obetavého človeka. Skutočne je to o tom jednom človeku. Poznám ľudí ochotných si zahrať v divadle, aj hrávajú, lenže v Dovalove. Spomeňte si, aké divadlo mal Lipt. Hrádok, dokiaľ ho robil Ivan Šenšel starší. Na divadelných prehliadkach hrali v najvyšších kategóriách s Radošíncami. Jeho odchodom všetko skončilo. Lebo on bol ten ťahúň."

Emil Drugaj doma pietne opatruje kôpku dokumentov z petranských divadelných sezón, počas ktorých boli ochotníci schopní naštudovať aj tri hry do roka. Nedávno, v kultúrnom dome ešte narazil na zvyšky kulís s veršíkmi, ktoré písali za mlada s dobrým karikaturistom Paľom Uličným. Aj si pri tom smutne zaspomínal na čas, keď obidvaja boli mladí a pekní. Napriek všetkému Emil Drugaj zostal veľkým obdivovateľom divadelných scén. Keď je v Národnom divadle v Bratislave Deň otvorených dverí sadá do vlaku, aby sa v hlavnom meste stretol s hercami a porozprával sa s nimi. Nenechá si ujsť ani každoročnú prehliadku amatérskych divadelných súborov Belopotockého Mikuláš či festival pantomímy, ktorý ho v poslednom čase zaujal.

(plk)

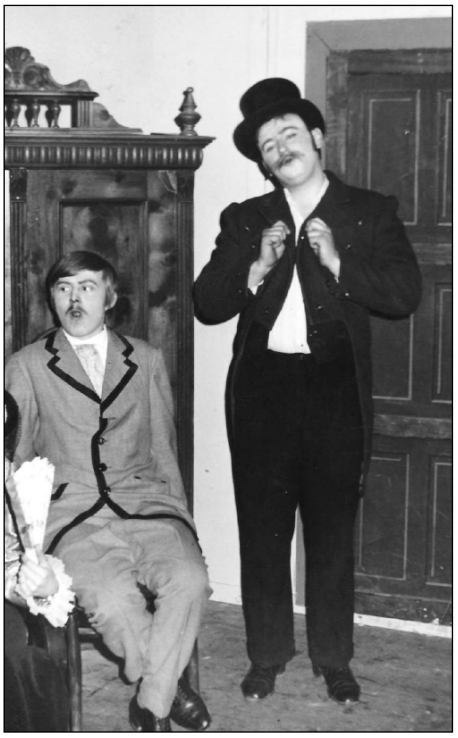

• Emil Drugaj a Ľubomír Gajdoš.

SPRAVODAJCA OBCE LIPTOVSKÝ PETER - občasník. Vydavateľ: Obecný úrad Liptovský Peter. Šéfredaktor: PhDr. Peter Laučík. Redakčná rada: Anna Papajová, Júlia Illešová, Dagmar Schlégerová. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, Lipt. Peter 100, IČO: 00620581, tel. č. 044/522 24 84, fax: 522 24 84, mail: liptovsky.peter@mag-net.sk. Distribuované zdarma. Registračné číslo: EV 3661/09.